

літературі можна зустріти такі визначення:

- небезпека – негативна властивість живої та неживої матерії, що здатна спричиняти шкоду самій матерії: людям, природному середовищу, матеріальним цінностям;

- небезпека – це умова чи ситуація, яка існує в навколишньому середовищі і здатна призвести до небажаного вивільнення енергії, що може спричинити фізичну шкоду, поранення та /чи пошкодження [2, с.253].

ДСТУ 2293-99 визначає термін «безпека» як стан захищеності особи та суспільства від ризику зазнати шкоди.

У цьому визначенні поняття «безпека» присутній термін «ризик». Більш детально з поняттям ризику, його вимірюванням та оцінкою ми будемо знайомитись далі. Тут же зазначимо, що ризик виникнення аварій, пошкоджень або виходу з ладу простих технічних пристроїв визначити не досить складне).

Для складних же технічних систем, а тим більше для людини чи суспільства ризик – це категорія, яка має велику кількість індивідуальних ознак і характеристик, і математично точно визначити його надзвичайно складно, а інколи неможливо. В таких випадках ризик може бути оцінений лише завдяки експертній оцінці. Тому наведемо ще одне визначення безпеки, яке ми і будемо використовувати надалі.

Безпека – це збалансований, за експертною оцінкою, стан людини, соціуму, держави, природних, антропогенних систем тощо.

Безпека людини – це поняття, що відображає саму суть людського життя, її ментальні, соціальні і духовні надбання. Безпека людини – невід'ємна складова характеристика стратегічного напрямку людства, що визначений ООН як «сталій людський розвиток» (Sustainable Human Development), такий розвиток, який веде не тільки до економічного, а й до соціального, культурного, духовного зростання, що сприяє гуманізації менталітету громадян і збагаченню позитивного загальнолюдського досвіду [1, с.78].

Цивільна безпека, як порівняно нова галузь науки, що створюється в наш час на стику природничих, гуманітарних і технічних наук, використовує методи цих наук, водночас розробляючи свої власні методи. Отримавши розвиток на основі досягнень наук про людину, суспільство, природу, цивільна безпека почала створювати свої методи, використовуючи накопичений досвід. З іншого боку, комплексний характер цивільної безпеки вимагає використання комплексу методів інших наук.

Отже, у природі і суспільстві окремі явища не існують відірвано одне від одного, вони взаємопов'язані та взаємозумовлені. У своїй діяльності ми повинні враховувати цю об'єктивну дійсність з її зв'язками та взаємовідносинами. І якщо нам необхідно пояснити будь-яке явище, то передусім слід розкрити причини, що породжують його.

Список використаної літератури

1. Михайлюк В. О., Халмурадов В. О. Цивільна безпека: навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 158 с.
2. Цивільний захист: навч. посіб. / Я. П. Скоробогатий, Т. Р. Садніцька, В. О. Василечко, І. Г. Порождко; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. — Львів, 2015. – 367 с. – Бібліогр.: С. 361–365.
3. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – 3-тє вид., стер. Затверджено МОН / Стеблюк М.І. – К., 2013. – 487 с., тв. пал. (ст. 10 пр.).

НАСИЛЬСТВО У СІМ'Ї

*Сушко А.В.
м. Полтава*

Анотація. В статті розглянуто проблему сімейного насилля над дітьми, основні аспекти правової підтримки дітей-жертв сімейного насилля та розкрито необхідність

профілактики даного негативного явища.

Ключові слова: насильство в сім'ї, жорстке ставлення до дітей, діти-жертви сімейного насилля, причини та ознаки домашнього насильства, нормативно-правове забезпечення від домашнього насильства, профілактика сімейного насильства.

Жорстоке ставлення до дітей та їх експлуатація існували з давніх-давен. Думка про те, що діти можуть не пам'ятати й не реагувати на те, що з ними відбувається зберігалася до початку ХХ століття. До цього часу нікого не цікавило, чи є у них взагалі душа. Головним їхнім завданням було слухатись і поважати своїх батьків, не дивлячись на те, як ті (в свою чергу) ставилися до них. Навіть на початку нашого століття, коли стали відомими масові випадки інцесту чи іншого насильства, суспільство не могло прийняти до уваги реальність того, що відбувається, і тому досить тривалий проміжок часу тема насильства була відсутньою у практиці психотерапевтів, практичних психологів, вчителів та соціальних працівників. Жертвою сексуального насильства може стати будь-яка дитина незалежно від статі, віку, культурної або соціальної приналежності. Це пов'язано з тим, що у дітей ще немає досвіду і знань, які необхідні, щоб зрозуміти або пояснити, те, що з ними відбувається. Оскільки сексуальне насильство над дітьми – це, як правило, ретельно прихований як жертвою, так і її оточенням злочин, його реальні обсяги важко оцінити. Хоча за деякими дослідженнями, в тій чи іншій формі воно зустрічається доволі часто.

Сімейне насильство – використання фізичної, матеріальної інтелектуальної (як у батьків над дітьми, як у чоловіка над дружиною), емоційної переваги проти інших членів сім'ї для поневолення людини.

Насильство в сім'ї – будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї по відношенню до іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю.

Інцест(лат.*incestus* – нечистий, гріховний; синонім – кровозмішення),статевий зв'язокміж близькими родичами (батьками і дітьми, братами й сестрами).

Історія інцесту. Біблія.Відповідно доБіблійноговчення, можна припустити, що перший інцест на землі скоєно дітьми Адама і Єви. Їх кровозмісний союз був вимушеним і визнаний церквою священним, не злочинним. Незасуджуваний інцест стався після винищення Богом грішного містаСодома. Врятувалися Лот і його дві дочки, які думали, що тільки вони з батьком залишилися на землі. Для відновлення роду, напоївши батька вином, дочки вступили з ним у кровозмісний зв'язок. Відповідно до Біблії, їх нащадки були винищені з лиця Землі. У біблійних книгах «Левіт» і «Повторення Закону», де встановлені точні і докладні правила сексуальної поведінки, заборона на інцест не виділяється особливо серед заборон на позашлюбні та гомосексуальні зв'язки – і те, і інше, і третє карається стратою.

Ідея незасуджуваного інцесту перекочувала в традиції одруженняфараонів,царів.Династичнішлюби освячувалися з позицій спадкування престолу, збереження чистоти крові (історія знає приклади виродження внаслідок цього цілих династій). Однак загалом уміфології,релігіїкровозмішення засуджується і розглядається як гріх, як порушеннятабу.

У процесієволюціїлюдського роду було помічено, що чим ближче перебувають у кровному родстві батьки, тим фізично слабшими і психічно неповноцінними народжувалися їх нащадки. При інцесті виникає ймовірність зустрічі одних і тих самих патологічних генів, і якщо при звичайних (не родинних) шлюбах імовірність народження дитини з серйозним генетичним (вродженим) дефектом чи розумовою відсталістю близька до 3-4 %, то при інцесті вона зростає у 5 разів. У більшості країн

світу кровні шлюби і статевий зв'язок між близькими родичами заборонені, кримінально карані і засуджуються громадської мораллю (на відміну від шлюбів між двоюрідними родичами, між дядьком і племінницею тощо).

Причин виникнення жорстокого поводження до дітей: безробіття або низька матеріальна забезпеченість; алкоголізм одного чи обох батьків; самотність чи шлюб, який розпався; занадто маленьке житло, що посилює напругу; озлобленість батьків чи розчарованість у житті; фізична чи психічна перевтома; незрілість батьків; егоїзм батьків, прагнення їх до розваг; відсутність прив'язаності до дитини; надмірна вимогливість; народження другої дитини; велика кількість дітей; небажана дитина (як привід і примус до укладення шлюбу); передчасно народжена в шлюбі дитина, яка дає привід до сварок та розриву; позашлюбна дитина як об'єкт помсти на його матір (батька); дитина з фізичними та психічними недоліками, від якого хочуть позбавитися.

Критерії та ознаки виявлення дітей – жертв насильства: пасивна реакція на біль; відсутність опору, примиреність з існуючим станом речей; нічні кошмари, страхи, енурез; синці, укуси, опіки, переломи; монотонне розгойдування на стільці, смоктання пальців, крутіння волосся, обгризання нігтів; крововиливи на кон'юнктиві ока; невласлива віку сексуально забарвлена поведінка; невірноваженість, агресивність, схильність до руйнівних дій та псування речей, гіперактивність; погана увага, уповільнене мовлення, нездатність вчитися; уникання однолітків, бажання гратися лише з маленькими дітьми; страх фізичного контакту; відсутність дитини в школі або поява травм чи ушкоджень після отримання дитиною низької оцінки (або після батьківських зборів); пошкодження генітальної, анальної ділянок у вигляді синців, припухлостей, розривів, пігментації, кровотеч; нервово-психічні розлади; психосоматичні захворювання; самотність, замкнутість, відсутність друзів чи погіршення взаємин з однолітками, бродяжництво; страх йти додому після школи, страх повертатися додому; низька самооцінка; втечі з дому, асоціальна поведінка; вживання алкоголю чи психотропних речовин; загроза суїциду; демонстрація відсутності страху; намагання справити враження людини, що живе у злиднях; демонстрація страху перед появою батьків; сприйняття себе як безпомічного, бридкового; насильство стосовно тварин.

Нормативно-правове забезпечення захисту дітей від насильства:

- Загальна декларація прав людини (10.12.1948).
- Декларація прав дитини (20.11.1959).
- Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (16.12.1966).
- Конвенція про права дитини (20.11.1989).
- Закон України «Про охорону дитинства» (26.04.2001, ред. – 24.04.2008).
- Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю».
- Кримінальний кодекс України (1.09.2001, остання редакція – 30.04.2009).
- Закон України «Про попередження насильства в сім'ї».
- Сімейний кодекс України (10.01.2002, остання редакція – 7.05.2009).
- Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за вчинення насильства в сім'ї або невиконання захисного припису».

- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.01.2004 р. №38 «Про затвердження заходів щодо виконання Закону України», «Про попередження насильства в сім'ї» та «Примірного положення про центр медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї».

- Указ президента України від 5.05.2008 р. №411/2008 «Про заходи щодо забезпечення захисту прав і законних інтересів дітей».

- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства стосовно протидії насильству в сім'ї».

Соціальна робота в аспекті протидії жорстокому поводженню з дітьми:

Завдання:

- роз'яснювати права членів сім'ї, вчити їх реалізовувати та захищати і на цій основі будувати власні моделі сімейного життя і сімейного виховання;

- змінювати ставлення суспільства до жорстокого поводження з дітьми, активізує громадську позицію людей;

- показувати моделі сімейного та суспільного виховання, людських стосунків, які засновані на гуманних і демократичних засадах;

- сприяти самореалізації дітей і дорослих;

- інформувати про сутність і наслідки жорстокого поводження з дітьми, відповідальність за них.

Методи:

- соціально-психологічні, спрямовані на внутрішній світ дитини, які передбачають певну корекцію його системи цінностей і орієнтацій, а також уявлень і переваг, які удосконалюють його психологічні можливості і надання відповідної підтримки і допомоги (методи психодіагностики і психокорекції, психологічне консультування тощо);

- соціально-педагогічні, які дають можливість підвищити освітній і інтелектуальний рівень дитини, сформувані адекватну оточуючим його умовам систему ціннісних орієнтацій і уявлень (методи освіти і просвіти, педагогічної корекції і педагогічного консультування);

- соціально-медичні, які призначені для надання дитині своєчасної і необхідної медичної допомоги (лікування, соціально-медична реабілітація і адаптація, організація необхідного і комфортного середовища існування тощо);

- соціально-правові, що включають в себе певні процедури і операції, які дозволяють привести процес життєдіяльності дитини відповідно до існуючих норм закону і права (юридичний і правовий захист інтересів дитини, правова просвіта, правовий контроль, правові санкції);

- соціально-економічні, які спрямовані на вирішення проблем матеріального благополуччя дитини, матеріальна підтримка і допомога);

- соціально-групові, що дозволяють соціальному працівникові і іншим спеціалістам вести роботу з соціальним оточенням дитини (сімейне консультування, корекція системи відношень в дитячому колективі, організація дитячих колективів, які орієнтовані на позитивну діяльність).

Форми:

- лекторії з елементами тренінгів для учнів та батьків;

- тренінги для учнів, батьків;

- соціальне інспектування сімей;

- рольові та ділові ігри;

- перегляд та обговорення відеофільмів;

- бесіди;

- вікторини і конкурси;

- інтерактивні діалоги;

- семінари, конференції;
- індивідуальні та групові консультації;
- колективні творчі справи.

Висновки. Домашнє насильство є системою жорстокої і небезпечної поведінки яке може включати акти залякування, ізолювання і примуси. Метою домашнього насильства є встановлення і зміцнення влади і контролю над іншою людиною. Для досягнення цієї мети кривдник може прибгати до фізичного, емоційного і сексуального насильства. Домашнє насильство порушує багато прав тих, кого захищають міжнародні закони про права людини. Уряд відповідальний за прийняття заходів по ліквідації домашнього насильства і рівному захисту законом жертв домашнього насильства.

Та для повного вирішення даного питання необхідно піднести його на рівень держави, щоб кожен задумався і почав вирішення цього питання з роботи над собою, усвідомлення важливості вирішення проблеми сімейного насилля, і лише тоді можна говорити про ефективне вирішення цієї проблеми.

Держава також повинна піклуватися про розвиток і належне функціонування соціально-психологічних служб, про підготовку кваліфікованих психологів та соціальних педагогів, адже саме їхня діяльність повинна приносити найширші та найефективніші результати щодо вирішення проблеми сімейного насилля серед українських сімей.

Список використаної літератури

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: Навч. посібник – К.: Знання, 2008
2. Гордеева А.В. Реабилитационная педагогіка. – М: Парадигма, 2005.
3. Зверева І.Д., Безпалько О.В., Харченко С.Я. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб.; За ред. І.Д. Зверевої – К.: Центр навчальної літератури, 2004.
4. Конституція України (ВВР) – К.: 1996 р.
5. Скаковська Л.А. Основи педагогічної психогієни. Житомир – 2005.

ВПЛИВ ТАНЦЮВАЛЬНОЇ ТЕРАПІЇ НА РОЗВИТОК РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

*Скиба А. В.
м. Полтава*

Анотація. У даній роботі розглянута роль танцювальної терапії у формуванні рухової активності молодших школярів, а також методи і засоби, доступні в системі додаткової освіти.

Ключові слова: рухова активність, музика і рухи, танцювальна терапія, хореографічна підготовка, молодші школярі.

Національна доктрина розвитку освіти вказує на необхідність використання різноманітних форм рухової активності та інших засобів фізичного вдосконалення, з метою збереження здоров'я громадян як найбільшої суспільної цінності. Одним із перспективних напрямів удосконалення системи фізичного виховання молодших школярів є пошук і наукове обґрунтування ефективних засобів і методів розвитку рухових якостей дітей.

В наш час танець широко застосовують в галузі професійно-прикладної підготовки, спеціальної й позатренувальної підготовки спортсменів, фізичного виховання дошкільників та дітей молодшого шкільного віку. Як синтетичний вид мистецтва, танцотерапія має потенційні можливості для вирішення багатьох завдань фізичного виховання, в тому числі, й сприянні розвитку рухової активності, оскільки